

Międzynarodowa Konwencja dotycząca ochrony praw migrujących pracowników i członków ich rodzin*

Pełne tłumaczenie w wykonaniu

Anna Adamczyk

Casa dei Diritti Sociali-FOCUS

***Zaakceptowana przez
Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych
w rezolucji n. 45/158 z 18-go grudnia 1990**

PREAMBUŁA

Państwa-Strony niniejszej Konwencji,

Podtrzymując zasady, uznane przez podstawowe organy Narodów Zjednoczonych dotyczące praw człowieka, szczególnie Uniwersalną Deklarację Praw Człowieka, Międzynarodową Umowę dotyczącą praw socjalnych, ekonomicznych i kulturalnych, Międzynarodową Umowę dotyczącą ochrony praw obywatelskich i politycznych, Międzynarodową Konwencję dotyczącą eliminacji wszystkich form dyskryminacji rasowej, Międzynarodową Konwencję dotyczącą likwidacji wszystkich form dyskryminacji kobiet i Konwencję dotyczącą praw dziecka,

Podtrzymując w ten sam sposób zasady i przepisy uznane organami opracowanymi na życzenie Międzynarodowej Organizacji Pracy, a szczególnie Konwencję dotyczącą migrujących pracowników (n° 97), Konwencją dotyczącą migracji w warunkach bezprawnych i promocji równouprawnienia szans i warunków pracowników migrujących (n° 143), Rekomendacje dotyczące migrujących pracowników (n° 86 i n° 151), jak też Konwencję dotyczącą przymusowej lub obowiązkowej pracy (n° 29) i Konwencję dotyczącą abolicji przymusowej pracy (n° 105),

Potwierdzając ważność zasad zawartych w Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw edukacji, nauki i kultury, dotyczącej walki z dyskryminacją w zakresie edukacji,

Przywołując Konwencję o zapobieganiu torturom oraz nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu, Konwencję IV° Kongresu Narodów Zjednoczonych o zapobieganiu zbrodni i traktowaniu przestępców, Kodeks postępowania dla odpowiedzialnych za nakładanie praw i Konwencji dotyczących niewolnictwa,

Przypominając, że jednym z obiektywów Międzynarodowej Organizacji Pracy, jak przewidziano w jej konstytucji, jest ochrona interesów pracowników w momencie, gdy są zatrudnieni w innym kraju i mając na uwadze specjalizację i doświadczenie tej organizacji w kwestiach migrujących pracowników i członków ich rodzin,

Uznając ważność działań zrealizowanych w stosunku do migrujących pracowników i członków ich rodzin przez różne organy Narodów Zjednoczonych, szczególnie przez Komisję Praw Człowieka i Komisję Rozwoju Socjalnego, jak też przez Organizację Narodów Zjednoczonych do spraw żywności i rolnictwa, przez Organizację Narodów Zjednoczonych do spraw wykształcenia, nauki i kultury, przez Światową Organizację Zdrowia oraz przez inne organizacje międzynarodowe,

Uznając w ten sam sposób postęp dokonany przez niektóre Państwa, na bazie regionalnej lub dwustronnej, w sprawie protekcji praw migrujących pracowników i członków ich rodzin, jak też ważność i skuteczność układów dwustronnych i wielostronnych w tym zakresie,

Świadomi ważności i obszerności zjawiska migracji, która dotyczy milionów osób i wielki zasięg krajów wspólnoty międzynarodowej,

Świadomi, że skutki migracji pracowników, na Państwach i relatywnych populacjach pragnących ustalić normy, które pozwolą krajom harmonizować ich intencje z akceptacją niektórych fundamentalnych zasad dotyczących traktowania migrujących pracowników i członków ich rodzin,

Przyznając, że stan wrażliwości, w której często znajdują się migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin zarówno z przyczyny ich oddalenia od kraju pochodzenia, jak również, ewentualnych trudności związanych z ich obecnością w kraju zatrudnienia,

Przekonani, że prawa pracujących emigrantów i imigrantów oraz członków ich rodzin nie zostały nigdzie wystarczająco uznane i że powinni oni korzystać ze stosownej międzynarodowej protekcji,

Mając na uwadze fakt, że w wielu przypadkach migracje są źródłem poważnych problemów dla członków rodzin migrujących pracowników, jak też dla samych pracowników, szczególnie z powodu rozproszenia rodzin,

Biorąc pod uwagę problemy, które powodują migracje, jeszcze cięższe w przypadkach migracji nieregularnych i przekonani o ich konsekwencjach, niech będą zachęcane stosowne środki w celu zapobiegania i eliminacji nielegalnych przemieszczeń jak też nielegalnego ruchu migrujących pracowników, zapewniając jednocześnie ochronę fundamentalnych praw tych ostatnich,

Biorąc pod uwagę, że pracownicy pozbawieni dokumentów lub przebywający w sytuacji nieregularnej są często zatrudniani w mniej dogodnych warunkach niż inni pracownicy i że niektórzy pracodawcy poszukują takiej siły roboczej, przewidując wydobycie pożytku z nielojalnej konkurencji,

Biorąc pod uwagę w ten sam sposób, że zatrudnienie pracowników migrujących w nieregularnej sytuacji zostanie zniechęcone, jeśli podstawowe prawa wszystkich migrujących pracowników zostaną szeroko uznane, a, ponadto, że układ o niektórych dodatkowych prawach dotyczących migrujących pracowników i członków ich rodzin w sytuacji nieregularnej zachęciłoby wszystkich emigrantów, imigrantów i wszystkich pracodawców do przestrzegania ustaw i procedur zainteresowanego Państwa jak też do przystosowania się do nich,

Przekonani, o konieczności ustanowienia międzynarodowej ochrony praw wszystkich pracowników migrujących i członków ich rodzin, w podtrzymaniu i ustanowieniu podstawowej normy w zakresie Konwencji generalnej, która niech będzie powszechnie stosowana,

Uzgodniły, co następuje:

CZĘŚĆ PIERWSZA
ZAKRES STOSOWANIA I OKREŚLENIA

Artykuł 1

Jeżeli tylko nie zostało uchwalone inaczej, niniejszą Konwencję stosuje się do wszystkich migrujących pracowników i członków ich rodzin, bez żadnej różnicy, a w szczególności płci, rasy, koloru skóry, języka, religii lub przekonań, opinii politycznej lub jakiegokolwiek innej opinii, pochodzenia lub szczebla socjalnego, narodowości, wieku, sytuacji ekonomicznej, majątkowej, małżeńskiej, miejsca urodzenia lub jakiegokolwiek innej sytuacji.

Niniejsza Konwencja pokrywa cały proces migracji pracowników i członków ich rodzin, który obejmuje przygotowania do migracji, wyjazd, przejazd i cały okres pobytu, działalność zarobkową w Państwie zatrudnienia jak również powrót do Państwa pochodzenia lub do Państwa stałego pobytu.

Artykuł 2

Do celów obecnej Konwencji:

Wyrażenie "migrujący pracownicy" określa osoby, które będą wykonywać, wykonują lub wykonywali działalność opłacaną w Państwie, do którego nie przynależą;

Wyrażenie "pracownicy przygraniczni" oznacza pracowników migrujących, którzy utrzymują stały pobyt w bliskim Państwie, do którego powracają z zasady każdego dnia lub przynajmniej jeden raz na tydzień;

Wyrażenie "pracownicy sezonowi" oznacza pracowników migrujących, których praca z natury zależy od warunków sezonowych i nie może być wykonywana przez cały rok;

Wyrażenie "ludzie morza", które obejmuje rybaków, oznacza migrujących pracowników zatrudnionych na pokładzie statku zarejestrowanego przez Państwo, do którego oni nie przynależą;

Wyrażenie "pracownicy instalacji na morzu" oznacza migrujących pracowników zatrudnionych przy instalacjach na morzu przynależącym do Państwa, do którego oni nie przynależą;

Wyrażenie "pracownicy wędrujący" oznacza migrujących pracowników, którzy mając stały pobyt w jednym kraju muszą, z natury ich działalności, udawać się do innych krajów na krótki okres;

Wyrażenie "pracownicy zatrudnieni z racji projektu" oznacza migrujących pracowników, którzy zostali przyjęci do Państwa zatrudnienia, na czas określony, do pracy nad specyficznym projektem realizowanym w tym Państwie dla ich pracodawcy;

Wyrażenie "pracownik przyjęty do specyficznego zajęcia" oznacza migrujących pracowników:

Którzy zostali wysłani przez ich pracodawców na czas określony do innego kraju zatrudnienia, żeby zakończyć misję lub specyficzne zajęcie, lub

Którzy wykonują przez określony czas pracę, która wymaga kompetencji zawodowych, handlowych, technicznych lub innych wysoko wyspecjalizowanych, lub

Którzy na życzenie pracodawcy wykonują w kraju zatrudnienia pracę tymczasową, na czas krótki lub określony;

I którzy są zobowiązani opuścić kraj zatrudnienia po zakończeniu upoważnionego pobytu, lub jeśli nie zakończą misji, lub nie osiągną specyficznego rezultatu, lub też, jeśli nie wykonają pracy początkowej;

Wyrażenie "Pracownik niezależny" określa migrujących pracowników, którzy wykonują pracę opłacaną odmienną od tej, która jest określona w kontrakcie i którzy zarabiają na utrzymanie wykonując tą pracę sami lub razem z członkami ich rodzin, oraz wszyscy migrujący pracownicy uznani za niezależnych pracowników na podstawie prawa panującego w kraju zatrudnienia lub na podstawie uzgodnień dwustronnych lub wielostronnych.

Artykuł 3

Niniejszą Konwencję stosuje się:

Do osób wysłanych na misję lub zatrudnionych przez organizacje międzynarodowe lub do osób wysłanych na misję lub zatrudnionych przez Państwo poza własnym obszarem, w celu wykonywania funkcji oficjalnych, których przyjęcie i status są regulowane przez generalne prawo międzynarodowe lub przez umowy międzynarodowe lub przez specyficzne konwencje międzynarodowe;

Do osób wysłanych lub zatrudnionych przez Państwo lub dla Państwa poza własnym obszarem, którzy uczestniczą w programach rozwojowych lub w innych programach kooperacyjnych, których przyjęcie i status są regulowane przez specyficzny układ zawarty z Państwem zatrudnienia i, którzy, zgodnie z tym układem nie są uznani za migrujących pracowników;

Do osób, które mieszkają w odmiennym Państwie od ich Państwa pochodzenia jako inwestorzy;

Do uchodźców i bezpaństwowców, za wyjątkiem innych narodowych rozporządzeń prawnych, panujących w Państwie zainteresowanym lub instrumentów międzynarodowych panujących w tym Państwie;

Do studentów i stażystów;

Do ludzi morza i do pracowników instalacji na morzu, którzy nie dostali autoryzacji do pobytu lub wykonywania pracy opłacalnej w kraju zatrudnienia.

Artykuł 4

Do celów niniejszej Konwencji wyrażenie "członkowie ich rodzin" określa osoby poślubione przez migrujących pracowników lub utrzymujące z nimi stosunki, które na podstawie panującego prawa, produkują rezultaty równoznaczne z małżeństwem, jak też ich dzieci i inne osoby na utrzymaniu, które są uznane za członków ich rodzin na podstawie panującego prawa lub umów dwustronnych lub wielostronnych między Państwami zainteresowanymi.

Artykuł 5

Do celów obecnej Konwencji migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin:

Są uznawani jako regularni ci, którzy otrzymają autoryzację na wjazd, pobyt i wykonywanie pracy zarobkowej w kraju zatrudnienia zgodnie z prawem tego kraju i z umowami międzynarodowymi, które podpisał ten kraj;

Są uznawani jako pozbawieni dokumentów lub w sytuacji nieregularnej ci, w których przypadku nie zaistnieją warunki określone w punkcie *a* obecnego artykułu.

Artykuł 6

Do celów niniejszej Konwencji:

Wyrażenie "Kraj pochodzenia" określa Państwo, do którego przynależy osoba zainteresowana;

Wyrażenie "Kraj zatrudnienia" określa Państwo, w którym migrujący pracownik jest lub był zatrudniony w zależności od przypadku;

Wyrażenie "Kraj przejazdu" określa wszystkie Państwa, przez które osoba zainteresowana przejeżdża w celu dotarcia do kraju zatrudnienia, do kraju pochodzenia lub do kraju rezydencji.

DRUGA CZĘŚĆ
NIE-DYSKRYMINACJA W/W TEMACIE PRAW

Artykuł 7

Państwa zainteresowane zobowiązują się, zgodnie z międzynarodowymi rozporządzeniami dotyczącymi praw człowieka, do przestrzegania i gwarantowania wszystkim migrującym pracownikom i członkom ich rodzin, którzy znajdują się na ich terytorium i na których przypada ich kompetencja sądowa, prawa przyznane w obecnej Konwencji bez żadnej dystynkcji, w szczególności płci, rasy, koloru skóry, języka, religii lub przekonania, opinii politycznej lub jakiegokolwiek innej opinii, pochodzenia etnicznego lub socjalnego, narodowości, wieku, sytuacji ekonomicznej, majątkowej, urodzenia lub jakiegokolwiek innej sytuacji.

TRZECIA CZĘŚĆ
PRAWA MIGRUJĄCEGO PRACOWNIKA
I CZŁONKÓW JEGO RODZINY

Artykuł 8

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mogą opuścić jakikolwiek kraj, również własny kraj pochodzenia. To prawo nie może być przedmiotem jakichkolwiek ograniczeń przewidzianych przez prawa narodowe do obrony narodowej, porządku, zdrowia albo moralności publicznej, praw i wolności innych osób, i zgodnych z innymi prawami uznanymi w tej części Konwencji.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do powrotu i przebywania w ich kraju pochodzenia w jakimkolwiek momencie.

Artykuł 9

Prawo do życia migrujących pracowników i członków ich rodzin jest prawnie chronione.

Artykuł 10

Żaden migrujący pracownik lub członek jego rodziny nie może być poddany torturze, karom ani traktowaniu okrutnym, nieludzkim lub poniżającym.

Artykuł 11

Żaden pracownik migrujący ani członek jego rodziny nie może być zniewolony lub podporządkowany służbie.

Żaden pracownik migrujący ani członek jego rodziny może być zmuszony do pracy obowiązkowej.

2° paragraf obecnego artykułu nie może być interpretowany w sposób wykluczający stosowanie kary przymusowej pracy, nałożonej przez właściwy trybunał w kraju, w którym niektóre przestępstwa mogą być karane przymusową pracą.

Nie jest uznana jako "praca przymusowa lub obowiązkowa" na podstawie obecnego artykułu:

Praca lub usługa nie nominowana w paragrafie 3 obecnego artykułu, zazwyczaj żądana od osobnika, który jest zatrzymany z racji decyzji regularnej sprawiedliwości, lub, który jest przedmiotem takiej decyzji i odbywa karę alternatywną;

Usługa zażądana w przypadku wyższej siły lub w przypadku, który zagraża życiu lub dobrobytowi społeczeństwa;

Praca lub usługa, która wchodzi w skład normalnych obowiązków cywilnych w stosunku do tego, co jest równie narzucone obywatelom rozważanego Państwa.

Artykuł 12

Pracownicy migrujący i członkowie ich rodzin mają prawo do wolności myśli, sumienia i religii. To prawo narzuca wolność posiadania lub przyjęcia dowolnie wybranej religii lub przekonania, jak też wolność manifestowania własnej religii lub własnego przekonania, indywidualnie lub wspólnie, publicznie jak również prywatnie, jak też wszystkiego, co dotyczy kultu, świętowania obrządków, uroczystości i nauczania.

Pracownicy migrujący i członkowie ich rodzin nie mogą zostać zmuszeni do czegokolwiek, co zagroziłoby ich wolności wyznania religijnego lub przekonania przez nich wybranego.

Wolność manifestacji własnej religii lub przekonań nie może być przedmiotem ograniczeń, oprócz tych, które są przewidziane przez prawo i które są konieczne do ochrony bezpieczeństwa, porządku, zdrowia i moralności publicznej lub wolności i praw fundamentalnych innych osób.

Państwa-Strony niniejszej Konwencji zobowiązują się do przestrzegania wolności rodziców i legalnych opiekunów, których co najmniej jedno z dzieci jest migrującym pracownikiem, i do zapewnienia edukacji religijnej i moralnej ich dzieci w sposób zgodny z ich przekonaniami.

Artykuł 13

Migrujący pracownicy i ich rodziny nie mogą być molestowani z powodu ich opinii.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do wolności słowa; To prawo obejmuje, bez względu na granice, wolność poszukiwania, otrzymywania i odpowiedzi na informacje i idee jakiegokolwiek rodzaju, w formie słownej, pisemnej, drukowanej, artystycznej lub jakiegokolwiek inny środek przez nich wybrany.

Przestrzeganie prawa przewidzianego w paragrafie 2 obecnego artykułu pociąga za sobą specjalne obowiązki i odpowiedzialności. Można być, w konsekwencji, podporządkowanym pewnym restrykcjom, które w każdym bądź razie muszą być wyraźnie ustanowione przez prawo i które są konieczne:

Do przestrzegania praw i reputacji innych osób;

Do obrony bezpieczeństwa narodowego Państw członkowskich, ładu publicznego, zdrowia publicznego lub moralności;

W celu zabronienia jakiegokolwiek propagandy sprzyjającej wojnom;

W celu zabronienia jakiegokolwiek apelu do nienawiści narodowej, rasowej lub religijnej, zachęty do dyskryminacji, niechęci lub przemocy.

Artykuł 14

Żaden pracownik migrujący lub członek jego rodziny nie może być przedmiotem nielegalnych ingerencji we własne życie prywatne, własną rodzinę, własne miejsce zamieszkania, własną korespondencję albo w inne własne sposoby komunikowania, ani też nielegalnych napadów na własny honor i reputację. Każdy migrujący pracownik i członek jego rodziny ma prawo do ochrony prawnej przed podobnymi ingerencjami lub napaściami.

Artykuł 15

Żaden pracownik migrujący lub członek jego rodziny może być pozbawiony własności, która do niego należy, indywidualnie lub w spółce z innymi osobami. W momencie, kiedy, z powodu prawa panującego w kraju zatrudnienia, własność migrującego pracownika lub członka jego rodziny jest przedmiotem wywłaszczenia całkowitego lub częściowego, zainteresowany ma prawo do równoprawnego i stosownego odszkodowania.

Artykuł 16

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do efektywnej ochrony przez Państwo przed przemocą, obrażeniami cielesnymi i groźbom dokonanych przez funkcjonariuszy lub osoby prywatne, przez grupy lub instytucje.

Każda weryfikacja tożsamości migrujących pracowników i członków ich rodzin przez policję musi być przeprowadzona w sposób zgodny z procedurą przewidzianą przez prawo.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin nie mogą być, indywidualnie lub zbiorowo, pozbawieni wolności bez powodu; pozbawienie wolności może nastąpić tylko ze słusznego powodu i w sposób zgodny z procedurami przewidzianymi przez prawo.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin w przypadku zaareztowania powinni być poinformowani, jeśli to możliwe, w języku dla nich zrozumiałym, o powodach aresztu i powinni być poinformowani w krótkim czasie i w języku dla nich zrozumiałym o zarzutach im postawionych.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin, którzy zostają aresztowani lub są przetrzymywani z racji przestępstwa muszą być jak najszybciej postawieni przed sądem lub innym autorytetem upoważnionym przez prawo do sprawiania funkcji sądowej i muszą być osądzeni w rozsądnym czasie lub uwolnieni. Ich uwięzienie w oczekiwaniu osądzenia nie może być regułą a ich uwolnienie musi być podporządkowane niektórym gwarancjom, które zapewnią im postawienie się przed sądem, w innych aktach proceduralnych i, w uzasadnionych przypadkach, w momencie osądzenia.

Jeśli migrujący pracownicy lub członkowie ich rodzin zostali zaareztowani lub uwięzieni w oczekiwaniu na osądzenie lub przez jakikolwiek inny motyw:

Władze konsularne lub dyplomatyczne ich kraju pochodzenia lub państwa reprezentującego interesy tego kraju powinny być, w razie życzenia, poinformowane jak najszybciej o ich zaareztowaniu lub zatrzymaniu i o powodach aresztu;

Zainteresowani mają prawo do komunikowania z wyżej wymienionymi władzami i komunikacje zaadresowane do powyższych władz muszą być jak najszybciej przekazane, jak też mają oni prawo do jak najszybszego otrzymania komunikacji od powyższych władz;

Zainteresowani są jak najszybciej poinformowani o powyższym prawie i prawach wynikających z traktatów które je narzucają i Państwa zainteresowane są zobowiązane do wydania dyspozycji wynikających z racji ich legalnej reprezentacji.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin, którzy zostają pozbawieni wolności przez zaareztowanie lub przetrzymanie mają prawo do odwołania się do trybunału w celu jak najszybszego ustanowienia legalności ich zatrzymania i nakazania uwolnienia, jeśli ich przetrzymywanie jest nielegalne. Kiedy asystują rozprawie, zainteresowani korzystają, w razie potrzeby, z bezpłatnej opieki tłumacza, jeśli nie pojmują i nie mówią w języku użytym.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin, którzy stali się ofiarami nielegalnego aresztu lub zatrzymania mają prawo do odszkodowania.

Artykuł 17

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin, którzy zostali pozbawieni wolności są traktowani respektując ich godność człowieka i ich tożsamość kulturalną.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin, którzy są oskarżeni, za wyjątkiem szczególnych przypadków, są oddzieleni od innych więźniów i poddani odmiennemu reżimowi dostosowanemu do ich warunków osób jeszcze nie skazanych. Młodzi oskarżeni są oddzieleni od dorosłych i o ich przypadku decydują się w krótkim czasie.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin, którzy są pozbawieni wolności w kraju przejazdowym lub w kraju zatrudnienia z powodu naruszenia dyspozycji dotyczących migracji muszą być odseparowani, w miarę możliwości, od więźniów i skazanych.

Podczas całego okresu, w którym migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin są uwięzieni w wyniku wyroku wygłoszonego przez sąd, władze więzienne adoptują zachowanie, którego zasadniczym obiektywem jest pokuta i resocjalizacja. Młodzi, którzy popełniają przestępstwo są oddzieleni od dorosłych i poddani warunkom dostosowanym do ich wieku i legalnego statusu.

Podczas ich zatrzymania lub uwięzienia migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają takie same prawa do wizyt członków ich rodzin jak urodzeni.

Za każdym razem, gdy pracownicy migrujący i członkowie ich rodzin zostają pozbawieni wolności, władze kompetentne zainteresowanego Państwa zwracają szczególną uwagę na problemy, które mogłyby się pojawić w stosunku do ich rodzin, a w szczególności małżonków i nieletnich dzieci.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin, którzy są pozbawieni wolności w jakiejkolwiek formie według praw panujących w kraju zatrudnienia lub w kraju przejazdowym mają te same prawa jak ci, którzy przynależą do tego kraju i znajdują się w takiej samej sytuacji.

Jeśli migrujący pracownicy lub członkowie ich rodzin zostali zatrzymani w celu ustalenia czy zostało naruszone prawo migracyjne, nie może być to wykorzystane w żadnym innym celu w ich stosunku.

Artykuł 18

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają te same prawa przed sądem jak i obywatele tego Państwa. Mają prawo do żądania celebrowania ich procesu publicznie przez kompetentny sąd, niezależny i bezstronny, wyznaczony przez prawo i który uzasadni oskarżenia o charakterze karnym przeciwko nim, jak również kontestację ich praw i obowiązków o charakterze cywilnym.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin oskarżeni o naruszenie prawa karnego są uważani za niewinnych do czasu, w którym ich wina nie zostanie prawnie ustanowiona.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin oskarżeni o naruszenie prawa karnego mają prawo, do co najmniej następujących gwarancji:

Być poinformowanymi jak najszybciej o przyczynie i motywie podejrzenia lub oskarżenia w języku, który pojmują;

Otrzymać okres czasu i konieczne ułatwienia do przygotowania ich obrony i do komunikowania z konsulem, którego wybrali;

Być osądzonymi bez przesadnego opóźnienia;

Być obecnymi podczas procesu i bronić się samym lub z pomocą obrońcy, którego wybrali, być poinformowanymi o prawie do jego posiadania i za każdym razem, kiedy sprawiedliwość tego wymaga, mieć do dyspozycji bezpłatnego adwokata, jeśli nie posiadają środków do jego zapłaty;

Przesłuchać lub kazać przesłuchać świadków w ich obronie i otrzymać przesłuchanie świadków przeciwko nim na tych samych warunkach;

Otrzymać tłumacza, jeśli nie pojmują lub nie mówią językiem używanym podczas procesu;

Nie być zmuszonymi do świadczenia przeciwko samym sobie ani do samooskarżenia.

Procedura stosowana w stosunku do niepełnoletnich ma na uwadze ich wiek i ich resocjalizację.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin uznani za winnych naruszenia prawa mają prawo do przeegzaminowania przed wyższą kompetencją sądową deklaracji lub wyroku o ich winie w sposób zgodny z prawem.

W momencie, gdy karny wyrok ostateczny zostaje anulowany lub, kiedy zostaje postanowione ulaskawienie z powodu demonstracji faktu o pomyłce sądowej, pracujący emigranci i imigranci oraz członkowie ich rodzin, którzy odbyli karę w wyniku tego wyroku otrzymują odszkodowanie zgodne z prawem, za wyjątkiem sytuacji, w której zostanie udowodnione, że częściowo lub całkowicie nie wyjawili w czas pożyteczny nieznanego faktu.

Żaden pracownik migrujący lub członek jego rodziny może być prześladowany lub karany z powodu przestępstwa, za które został niewinny lub skazany w ostatecznym wyroku, w sposób zgodny z prawem postępowania karnego w zainteresowanym kraju.

Artykuł 19

Żaden migrujący pracownik lub członek jego rodziny nie może zostać uznany winnym przestępstwa przez pominięcie akcji, która nie stanowi przestępstwa przed prawem narodowym lub międzynarodowym w momencie, kiedy zostało popełnione; w ten sam sposób nie będzie mu narzucona żadna kara cięższa od takiej, jaką się nakłada w momencie, kiedy takie przestępstwo jest popełnione. Jeśli po popełnieniu takiego przestępstwa prawo przewiduje nadanie lżejszej kary, zainteresowany musi z tego skorzystać.

W momencie, kiedy się rozważa przestępstwo popełnione przez migrującego pracownika lub członka jego rodziny, powinny być wzięte pod uwagę względy humanitarne związane z kondycjami pracownika migrującego, zwłaszcza te, które dotyczą jego pozwolenia na pobyt lub pozwolenia do pracy.

Artykuł 20

Żaden migrujący pracownik ani członek jego rodziny nie może być uwięziony z powodu niedopełnienia obowiązków kontraktowych.

Żaden migrujący pracownik ani członek jego rodziny nie może być pozbawiony pozwolenia na osiedlenie się ani pozwolenia na pracę ani też być wydalonym przez jedyny powód niedopełnienia obowiązków kontraktowych, chyba, że wypełnienie tych obowiązków stanowi warunki do wystawienia tej autoryzacji lub pozwolenia.

Artykuł 21

Nikt, poza funkcjonariuszem autoryzowanym przez prawo do tej funkcji, nie ma prawa do konfiskowania, niszczenia lub usiłowania zniszczenia karty osobistej, autoryzacji do wjazdu i pobytu, zamieszkania, osiedlenia na terytorium narodowym lub pozwolenia na pracę. W momencie autoryzowanej konfiskaty dokumentów musi być wystawione szczegółowe pokwitowanie. Nie jest w żadnym przypadku dozwolone niszczenie paszportów lub równoznacznych dokumentów migrujących pracowników lub członków ich rodzin.

Artykuł 22

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin nie mogą być przedmiotem zbiorowego wydalenia. Każdy przypadek wydalenia musi być egzaminowany i interpretowany indywidualnie.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin nie mogą zostać wydalenii z terytorium żadnego z Państw członkowskich, jeśli nie zaaplikowano decyzji powziętej przez kompetentną władzę w sposób zgodny z prawem.

Zawiadomienie o decyzji musi być dostarczone zainteresowanym w języku, który oni pojmują. Kiedy to nie jest obowiązkowe, zawiadomienie o decyzji musi być dostarczone na piśmie, za wyjątkiem wyjątkowych okoliczności bezpieczeństwa narodowego, która musi być stosownie umotywowana. Zainteresowani są poinformowani o tym prawie przed podjęciem takiej decyzji a najpóźniej w momencie jej podjęcia.

Poza wyjątkiem zawiadomienia o ostatecznej decyzji ze stron władz sądowych, zainteresowani mają prawo do przedstawienia powodów, z których nie mogą być oddaleni i do przeegzaminowania ich przypadku przez władze kompetentne, chyba, że najwyższe racje bezpieczeństwa narodowego wymagają inaczej. Oczekując na tą decyzję zainteresowani mają prawo do prośby o zawieszenie decyzji o wydaleniu.

Jeśli decyzja o wydaleniu wykonana zostaje następnie unieważniona, zainteresowani mają prawo do żądania zadośćuczynienia w sposób zgodny z prawem i poprzednia decyzja nie może być przywołana w celu uniemożliwienia im powrotu do dotyczącego kraju.

W przypadku wydalenia zainteresowani muszą mieć racjonalną możliwość, przed lub po wyjeździe, do zainkasowania całej wypłaty i innych należności, które ich ewentualnie dotyczą i do wypłacenia zawieszonych zobowiązań.

Bez wpływu na wykonanie decyzji o wydaleniu, pracownicy migrujący i członkowie ich rodzin, którzy są przedmiotem takiej decyzji mogą poprosić o przyjęcie do innego Państwa od Państwa własnego pochodzenia.

W przypadku wydalenia migrujących pracowników i członków ich rodzin, koszty wydalenia nie mogą być im naliczone. Zainteresowani mogą być zmuszeni do zapłaty kosztów podróży.

Wydalenie z kraju zatrudnienia nie przekreśla żadnego prawa uzyskanego w sposób zgodny z prawem tego kraju dla pracowników migrujących i członków ich rodzin i obejmuje prawo do wzięcia wynagrodzenia i innych należności, które się im należą.

Artykuł 23

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do zwrócenia się z prośbą o ochronę i pomoc władz konsularnych lub dyplomatycznych ich kraju pochodzenia lub kraju reprezentującego interesy tego kraju w przypadku naruszenia praw uznanych przez obecną Konwencję. Szczególnie w momencie wydalenia zainteresowany zostaje powiadomiony o tym prawie i władze tego Państwa, które go wydała ułatwiają tę działalność.

Artykuł 24

Wszyscy migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do wszechstronnego uznania ich prawnej osobowości.

Artykuł 25

Migrujący pracownicy muszą korzystać z traktowania nie mniej dogodnego od tego, które otrzymują obywatele Państwa zatrudnienia w zakresie opłaty i:

z innych warunków zatrudnienia, a zwłaszcza z nadgodzin, godzin wypracowanych, odpoczynku tygodniowego, zwolnienia opłaconego, bezpieczeństwa, zdrowia, wypowiedzenia i każdej innej kondycji pracownika, które według prawodawstwa i praktyki narodowej są uznane za pomocą tych określeń;

z innych warunków zatrudnienia, to znaczy: granicy wieku zatrudnienia, ograniczenia w pracy domowej i wszystkich innych warunków, które według prawodawstwa i zwyczajów narodowych są uznawane za zatrudnienie.

Nie można legalnie uchybić zasadzie równouprawnienia, do której odnosi się paragraf 1 obecnego artykułu, w przypadku prywatnych umów o zatrudnieniu.

Państwa członkowskie przyjmują stosowne zasady zapobiegania pozbawienia praw migrujących pracowników, które wynikają z tych zasad, z racji nieregularności ich pozwolenia na pobyt lub na pracę. Taka nieregularność nie może powodować, w szczególności, zwolnienia od obowiązków legalnych lub kontraktowych pracodawcy albo jakiegokolwiek ograniczenia ich obowiązków.

Artykuł 26

Państwa członkowskie uznają wszystkim pracownikom migrującym i członkom ich rodzin następujące prawa:

Do uczestniczenia w zebraniach i działaniach związków zawodowych i we wszystkich innych zrzeszeniach zgodnie z prawem, mających na uwadze ochronę ich interesów ekonomicznych, socjalnych, kulturalnych i innych z jedynym ograniczeniem zasad ustalonych przez organizacje zainteresowane.

Do wolnego przystąpienia do wyżej wymienionych związków lub zrzeszeń, z jedynym ograniczeniem zasad ustalonych przez same organizacje.

Do prośby o pomoc tych związków lub zrzeszeń.

Dostęp do tego prawa nie może być przedmiotem ograniczeń, za wyjątkiem tych przewidzianych przez prawo i które stanowią konieczne wymiary demokratycznego społeczeństwa w interesie bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego lub ochrony praw i wolności innych.

Artykuł 27

W sprawach protekcji socjalnej migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin korzystają w kraju zatrudnienia z jednakowych warunków pracy jak obywatele tego kraju, dostosowanych odpowiednio do kondycji wymaganych przez prawodawstwo panujące w tym kraju i traktaty dwustronne i wielostronne przyjęte. Władze kompetentne kraju pochodzenia i kraju zatrudnienia mogą w jakimkolwiek momencie wydać dyspozycje konieczne do określenia trybu postępowania dotyczącego zastosowania tej normy.

Kiedy prawodawstwo pozbawia migrujących pracowników i członków ich rodzin jakiejkolwiek formy wynagrodzenia, Państwa członkowskie egzaminują możliwość zwrotu zainteresowanym wypłaty, na podstawie zasad traktowania obywateli tego kraju, którzy znajdują się w podobnej sytuacji.

Artykuł 28

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do otrzymania wszystkich usług medycznych, które są pilne i konieczne, żeby chronić ich życie i uniknąć zagrożenia ich zdrowia, na podstawie traktowania równoprawnego z obywatelami tego Państwa. Te usługi nie mogą być odmówione z powodu jakiejkolwiek nieregularności dotyczącej pozwolenia na pobyt lub na pracę.

Artykuł 29

Dzieci migrujących pracowników mają prawo do imienia, aktu urodzenia i obywatelstwa.

Artykuł 30

Dzieci migrujących pracowników mają dostęp do edukacji na równi z obywatelami rozważanego Państwa, dostęp do nauczania publicznego przedszkolnego i szkolnego nie może być odmówiony ani ograniczony z powodu nieregularności pobytu lub pracy któregośkolwiek z rodziców, ani z powodu nieregularności dziecka w kraju zatrudnienia rodziców.

Artykuł 31

Państwa stronnicze respektują odmienną kulturalną migrujących pracowników i członków ich rodzin i nie zabraniają im utrzymywania więzi kulturalnych z ich krajem pochodzenia.

Państwa stronnicze mogą przedsięwziąć stosowne środki w celu podtrzymywania i zachęcania tego.

Artykuł 32

Na koniec ich pobytu w kraju zatrudnienia migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do przeniesienia ich zarobków i ich oszczędności, w sposób zgodny z prawodawstwem stosowanym w Państwach dotyczących, ich rzeczy osobistych i przedmiotów w ich posiadaniu.

Artykuł 33

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo być poinformowanymi przez Państwo pochodzenia, Państwo zatrudnienia lub Państwo przejazdowe, w zależności od przypadku, o tym, co dotyczy:

Prawa, które są przyznane przez niniejszą Konwencję;

Warunki dopuszczające prawa i obowiązki wynikające z prawodawstwa i zasad Państwa zainteresowanego i wszystkich innych kwestii, które pozwalają im przystosować się do formalności administracyjnych, lub innych, w tym kraju.

Państwa-Strony podejmują wszystkie środki, które osadzają za dostosowane do rozpowszechnienia tych informacji lub czuwania, aby były dostarczane przez ich pracodawców, związki zawodowe lub inne stosowne organizacje lub instytucje. Według potrzeb, współpracują oni w tym celu z innymi kompetentnymi Państwami.

Stosowne informacje zostają dostarczane, na prośbę, pracownikom migrującym i członkom ich rodzin bezpłatnie, i w miarę możliwości, w języku, który oni pojmują.

Artykuł 34

Żadne rozporządzenie niniejszej Konwencji ma skutek zwolnienia migrujących pracowników lub członków ich rodzin z obowiązku dostosowania się do praw i regulaminów Państwa przejazdu albo Państwa zatrudnienia, ani z obowiązku szanowania tożsamości kulturalnej mieszkańców tych Państw.

Artykuł 35

Żadne rozporządzenie niniejszej Konwencji nie może być interpretowane jako narzucające regulację sytuacji migrujących pracowników lub członków ich rodzin pozbawionych dokumentów lub w sytuacji nieregularnej, ani jako prawo do takiej regulacji ich sytuacji, ani jako narzucające środki zabezpieczające zdrowe i równe warunki międzynarodowych migracji, przewidziane w szóstej części niniejszej Konwencji.

CZWARTA CZĘŚĆ INNE PRAWA PRACOWNIKÓW MIGRUJĄCYCH I CZŁONKÓW ICH RODZIN, KTÓRZY SĄ POZBAWIENI DOKUMENTÓW LUB PRZEBYWAJĄ W SYTUACJI NIEREGULARNEJ

Artykuł 36

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin, którzy są pozbawieni dokumentów lub przebywają w sytuacji nieregularnej w Państwie zatrudnienia korzystają z praw przewidzianych w niniejszej części Konwencji, poza tymi ogłoszonymi w trzeciej części.

Artykuł 37

Przed ich wyjazdem, lub najpóźniej w momencie ich przyjęcia do Państwa zatrudnienia, pracownicy migrujący i członkowie ich rodzin mają prawo do pełnej informacji przez Państwo obywatelstwa lub Państwo zatrudnienia, według przypadku, o wszystkich kondycjach nałożonych przez ich przyjęcie, a szczególnie tych dotyczących ich pobytu i działalności zarobkowej, do których mogą się dostosować, oprócz wymagań, do których się muszą przystosować w kraju zatrudnienia i władz, do których się muszą zwrócić z prośbą o modyfikację tych kondycji.

Artykuł 38

Państwa zatrudnienia starają się zrobić wszystko, co możliwe w celu autoryzacji pracowników migrujących i członków ich rodzin do tymczasowej nieobecności bez szkody dla ich pozwolenia na pobyt lub pracę, według przypadku. Działając w ten sposób, Państwa-Strony zwracają uwagę na obowiązki i szczególne potrzeby migrujących pracowników i członków ich rodzin, zwłaszcza w ich kraju pochodzenia.

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do pełnej informacji dotyczącej warunków pozwolenia na tymczasowe oddalenie.

Artykuł 39

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do wolnego poruszania się w Państwie zatrudnienia i do wolnego wyboru ich miejsca zamieszkania.

Prawa wymieniane w paragrafie 1 obecnego artykułu nie mogą być przedmiotem ograniczeń poza tymi przewidzianymi przez prawo, koniecznymi do obrony bezpieczeństwa narodowego, publicznego porządku, zdrowia albo moralności publicznej, lub praw i wolności innych, i zgodnymi z innymi prawami uznanymi przez niniejszą Konwencję.

Artykuł 40

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do zakładania z innymi stowarzyszeń i związków zawodowych w Państwie zatrudnienia, w celu popierania i protekcji ich interesów ekonomicznych, socjalnych, kulturalnych i innych.

Korzystanie z tych praw nie może być przedmiotem ograniczeń poza tymi, które są przewidziane przez prawo i które stanowią niezbędne środki, w społeczeństwie demokratycznym, do ochrony interesów bezpieczeństwa narodowego, porządku publicznego lub do ochrony praw i wolności innych osób.

Artykuł 41

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin mają prawo do uczestniczenia w sprawach publicznych ich Państw pochodzenia, do głosowania i bycia wybranym podczas wyborów zorganizowanych przez to Państwo w sposób zgodny z jego prawodawstwem.

Państwa zainteresowane muszą, w przypadku potrzeby i w sposób zgodny z ich prawodawstwem, ułatwiać korzystanie z tych praw.

Artykuł 42

Państwa-Strony przewidują wprowadzenie procedur lub instytucji wyznaczonych do pozwolenia i do wzięcia pod uwagę, tak w Państwie pochodzenia jak w Państwie zatrudnienia, potrzeb, oczekiwań i szczególnych obowiązków migrujących pracowników i członków ich rodzin i możliwości, dla pracowników migrujących i członków ich rodzin, posiadania ich reprezentantów dowolnie wybranych w tych instytucjach.

Państwa zatrudnienia ułatwiają, w sposób zgodny z ich prawodawstwem narodowym, konsultację i uczestnictwo pracowników migrujących i członków ich rodzin w postanowieniach dotyczących życia i administracji wspólnot lokalnych.

Pracownicy migrujący mogą korzystać z praw politycznych w Państwie zatrudnienia, jeśli to Państwo, w pełni swojej władzy, nadaje im takie prawa.

Artykuł 43

Migrujący pracownicy korzystają z równouprawnienia z obywatelami Państwa zatrudnienia w tym, co dotyczy:

Dostępu do instytucji i do usług wychowawczych, bez rezerw dotyczących warunków dopuszczenia i innych przepisów ustalonych przez instytucje i usługi kompetentne;

Dostępu do usług orientowania zawodowego i zatrudnienia;

Dostępu do ułatwień i instytucji kształcenia zawodowego i kwalifikacji;

Dostępu do lokacji, również w zakresie socjalnych programów lokacyjnych, i do ochrony przed wyzyskiem w zakresie najmu;

Dostępu do usług socjalnych i zdrowotnych, z naciskiem, żeby warunki konieczne do korzystania z różnych programów były respektowane;

Dostępu do spółdzielni i do przedsiębiorstw samorządnych, bez modyfikacji ich statusu emigrantów i z ograniczeniami w przypadku reguł i regulaminów władz kompetentnych;

Dostępy do uczestnictwa w życiu kulturalnym;

Państwa-Strony starają się stwarzać warunki zapewniające efektywne równouprawnienie w traktowaniu pracowników migrujących, w celu zapewnienia im korzystania z praw wymienionych w paragrafie 1 niniejszego artykułu, za każdym razem gdy warunki, od których zależy ich autoryzacja na pobyt w Państwie zatrudnienia, są dostosowane do przepisów w tym zakresie.

Państwa zatrudnienia nie zabraniają pracodawcom założenia kwater lub usług socjalnych lub kulturalnych dla migrujących pracowników. Z ograniczeniem artykułu 70 obecnej Konwencji, Państwo zatrudnienia może podporządkować tworzenie powyższych usług kondycjom stosowanym z tym zakresie w/w wymienionym Państwie.

Artykuł 44

Państwa-Strony, uznając, że rodzina jest naturalnym i zasadniczym składnikiem społeczeństwa i Państwa, zavezczą stosowne środki w celu zapewnienia ochrony jedności rodziny migrującego pracownika.

Państwa-Strony zavezczą środki, które uznają za stosowne i które przypadają ich kompetencji w celu ułatwiania jednoczenia migrujących pracowników z osobami poślubionymi lub z osobami mającymi z nimi takie relacje, które z racji stosowanego prawa, mają skutki równoznaczne z małżeństwem, jak też z ich dziećmi na utrzymaniu niepełnoletnimi i nie poślubionymi.

Z powodów humanitarnych, Państwa zatrudnienia, przewidują korzystne równouprawnienie w traktowaniu także innym członkom rodziny migrującego pracownika, według warunków przewidzianych w paragrafie 2 niniejszego artykułu.

Artykuł 45

Członkowie rodziny migrującego pracownika korzystają w Państwie zatrudnienia z takich samych warunków jak i obywatele tego Państwa, w tym, co dotyczy:

Dostępu do instytucji i usług oświatowych, z ograniczeniem do warunków przyjęcia i innych przepisów ustalonych przez instytucje i usługi kompetentne;

Dostępu do instytucji i usług orientacyjnych i szkolenia zawodowego, jeśli warunki uczestnictwa są spełnione;

Dostępu do usług socjalnych i sanitarnych, jeśli warunki wymagane do skorzystania z różnych programów są spełnione;

Dostępu do uczestnictwa w życiu kulturalnym;

Państwa zatrudnienia współpracują, w należnym przypadku, z krajem pochodzenia w polityce, która ma na celu ułatwienie integracji dzieci migrujących pracowników w lokalnym systemie wychowawczym, w szczególności w tym, co dotyczy nauczania lokalnego języka.

Państwa zatrudnienia starają się ułatwiać dzieciom migrujących pracowników uczenie się ich ojczystego języka i ich kultury i, w tym celu, Państwa pochodzenia współpracują za każdym razem według potrzeb.

Państwa zatrudnienia zapewniają specjalne programy nauczania dzieci migrujących pracowników ojczystego języka, w przypadku współpracy z Państwami pochodzenia.

Artykuł 46

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin, z wyjątkiem ograniczeń prawodawstwa przyjętego w Państwach zainteresowanych, oprócz układów międzynarodowych w tym zakresie i obowiązków ciążących na Państwie zainteresowanym z racji ich przynależności i unii celnych, korzystają ze zwolnienia przewozu ich rzeczy osobistych z podatków wywozowych i przywozowych, jak też przewozu ze sobą materiałów koniecznych do wykonywania pracy opłacanej motywując tym przyjęcie do Państwa zatrudnienia:

W momencie wyjazdu z Państwa pochodzenia lub Państwa stałego zamieszkania;

W momencie początkowego przyjęcia do Państwa zatrudnienia;

W momencie ostatecznego wyjazdu z Państwa zatrudnienia;

W momencie ostatecznego powrotu do Państwa pochodzenia lub Państwa stałego zamieszkania;

Artykuł 47

Migrujący pracownicy mają prawo do przeniesienia ich zarobków i oszczędności, a szczególnie funduszy koniecznych do utrzymania ich rodziny, z Państwa zatrudnienia do Państwa pochodzenia lub do jakiegokolwiek innego Państwa. Te przeniesienia są wykonywane zgodnie z procedurami narzuconymi przez prawo stosowane w Państwie kompetentnym i zgodnie z umowami międzynarodowymi panującymi.

Państwa kompetentne stosują stosowne środki w celu ułatwienia tych przeniesień.

Artykuł 48

Bez szkody dla umów panujących, dotyczących podwójnych narzutów na sumy odłożone w Państwie zatrudnienia, migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin:

Nie są poddani podatkom i opłatom wyższym lub bardziej uciążliwym od tych żądanych od rodaków w takiej samej sytuacji;

Korzystają z obniżek lub zwolnienia z podatków i wszystkich obniżek skarbowych przyznanych rodakom w analogicznej sytuacji, włącznie z potrąceniami dla krewnych na utrzymaniu.

Państwa-Strony starają się podjąć stosowne środki mające na celu uniknięcie podwójnych narzutów na sumy odłożone i oszczędności migrujących pracowników i członków ich rodzin.

Artykuł 49

Kiedy przez prawodawstwo narodowe są wymagane oddzielne pozwolenia na pobyt i na pracę, Państwo zatrudnienia wydaje migrującemu pracownikowi autoryzację na pobyt na okres, co najmniej równy autoryzacji na pracę.

Kiedy migrujący pracownicy, w Państwie zatrudnienia, są autoryzowani do wolnego wyboru pracy opłacanej, nie są uznawani jako przebywający w sytuacji nieregularnej i nie tracą ich pozwolenia na pobyt przez sam fakt, że ich praca opłacana zakańcza się przed terminem ich pozwolenia na pracę lub analogicznego pozwolenia.

W celu pozostawienia migrującym pracownikom, wskazanym w paragrafie 2 obecnego artykułu, wystarczającego czasu na znalezienie innej pracy opłacanej, pozwolenie na pobyt nie zostaje im wycofane, przynajmniej na okres, podczas którego mają prawo do odszkodowania za bezrobocie.

Artykuł 50

W przypadku śmierci migrującego pracownika lub rozwiązania jego małżeństwa, Państwo zatrudnienia przewiduje korzystne zezwolenie członkom rodziny wymienionego migrującego pracownika, którzy mieszkają w tym Państwie w obrębie jednostki rodzinnej, na pozostanie w miejscu pobytu. Państwo zatrudnienia bierze pod uwagę okres zamieszkania w tym kraju.

Członkowie rodziny, którym nie zostanie wystawiona powyższa autoryzacja, dysponują przed ich wyjazdem rozsądnym okresem czasu, w celu pozwolenia im uregulowania własnych interesów w Państwie zatrudnienia.

Dyspozycje w paragrafach 1 e 2 obecnego artykułu nie są interpretowane jako szkodzące prawom pobytu i pracy w momencie, gdy prawodawstwo Państwa zatrudnienia lub umowy dwustronne o wielostronne stosowane w tym kraju ustanawiają inaczej.

Żadna dyspozycja niniejszej Konwencji ma na celu zwolnienie migrujących pracowników lub członków ich rodzin z obowiązku dostosowania się do praw i regulaminów Państwa przejazdu, jak też Państwa zatrudnienia, ani z obowiązku respektowania tożsamości kulturalnej mieszkańców tych Państw.

Artykuł 51

Migrujący pracownicy, którzy w Państwie zatrudnienia nie są autoryzowani do wolnego wyboru pracy opłacanej nie są uznawani jako znajdujący się w warunkach nieregularnych ani nie tracą ich pozwolenia na pobyt przez sam fakt, że ich praca opłacana kończy się przed terminem ich pozwolenia na pracę, poza przypadkiem, kiedy pozwolenie na pobyt nie jest wyraźnie podporządkowane specyficznej pracy opłacanej, dla której pracownik został przyjęty do Państwa zatrudnienia. Ci pracownicy migrujący mają prawo do poszukiwania innego zatrudnienia, do uczestnictwa w programach zainteresowania publicznego i do praktyki kwalifikacyjnej podczas okresu ważności ich pozwolenia na pobyt, za wyjątkiem specyficznych warunków restrykcyjnych ograniczających ich pozwolenie na pracę.

Artykuł 52

Migrujący pracownicy korzystają w Państwie zatrudnienia z prawa dowolnego wyboru ich pracy opłacanej, za wyjątkiem następujących ograniczeń lub warunków.

Dla wszystkich migrujących pracowników Państwo zatrudnienia może:

Ograniczyć przystęp do niektórych ograniczonych rodzajów zatrudnienia, funkcji, usług lub działalności, wówczas, gdy interesy państwowe tego wymagają i gdy prawodawstwo narodowe to przewiduje;

Ograniczyć wolny wybór działalności opłacanej zgodnie z własnym prawodawstwem dotyczącym uznania tytułów zawodowych nabytych poza jego terytorium. Państwa-Strony zainteresowane starają się, w każdym bądź razie, uznać te tytuły.

W przypadku migrujących pracowników posiadających pozwolenie na pobyt na czas określony, Państwo zatrudnienia może też:

Podporządkować prawo do wolnego wyboru działalności opłacanej warunkowi, że migrujący pracownik prawnie zamieszkiwał na jego terytorium wykonując pracę opłacaną podczas okresu przepisane przez prawodawstwo państwowe, ten czas nie może przekraczać okresu dwóch lat;

Ograniczyć przystęp migrującego pracownika do działalności opłacanej z racji polityki dającej pierwszeństwo obywatelom lub osobom równoznacznym im według prawodawstwa lub umów dwustronnych lub wielostronnych. Takie ograniczenie przestaje być stosowane w stosunku do migrującego pracownika, który legalnie zamieszkiwał na jego terytorium w celu wykonywania działalności opłacanej podczas okresu przepisane przez prawodawstwo narodowe, taki termin nie może przekroczyć okresu pięciu lat.

Państwa zatrudnienia ustalają warunki, według których migrujący pracownicy, którzy zostali dopuszczeni do kraju w celu zatrudnienia, mogą być autoryzowani do pracy samodzielnej. Ma się na uwadze okres czasu, w którym pracownicy już przebywali legalnie w Państwie zatrudnienia.

Artykuł 53

Członkowie rodziny migrującego pracownika, którzy mają własną autoryzację na pobyt lub wstęp, która jest bezterminowa lub automatycznie się odnawia, są autoryzowani do wolnego wyboru działalności zarobkowej na warunkach, które mogą być stosowane w stosunku do wyżej wymienionego pracownika na zasadzie dyspozycji artykułu 52 obecnej Konwencji.

W przypadku członków rodziny pracownika migrującego, którzy są pozbawieni autoryzacji do wolnego wyboru działalności zarobkowej, Państwa-Strony studiują możliwość przyznania korzystnej autoryzacji na działalność zarobkową na zasadzie pierwszeństwa w stosunku do innych pracowników, którzy proszą o przyjęcie do terytorium Państwa zatrudnienia, z wyjątkiem ograniczeń wniesionych przez umowy dwustronne lub wielostronne.

Artykuł 54

Bez szkody dla warunków niezbędnych do ich autoryzacji na pobyt lub na pracę przewidzianymi w artykułach 25 i 27 obecnej Konwencji, pracownicy migrujący korzystają z równouprawnienia warunków pracy z obywatelami Państwa zatrudnienia w tym, co dotyczy:

Ochronę przed zwolnieniem;

Dodatek dla bezrobotnych;

Dostęp do programów zainteresowania publicznego dotyczących walki z bezrobociem;

Dostęp do innego zatrudnienia w przypadku utraty pracy lub ustania innej działalności zarobkowej, z ograniczeniami przewidzianymi w artykule 52 obecnej Konwencji.

Jeśli migrujący pracownik uznaje, że reguły ustanowione w jego umowie o pracę nie są przestrzegane przez pracodawcę, ma on prawo do przedstawienia swojego przypadku przed kompetentnymi władzami Państwa zatrudnienia, według kondycji przewidzianych w paragrafie 1 artykułu 18 niniejszej Konwencji.

Artykuł 55

Migrujący pracownicy, którzy otrzymali autoryzację na działalność zarobkową, ze specyficznymi warunkami narzuconymi w momencie wystawienia powyższej autoryzacji, korzystają z traktowania równouprawnionego z obywatelami Państwa zatrudnienia w działalności zarobkowej.

Artykuł 56

Migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin określani w obecnej części Konwencji nie mogą być wydalenii z Państwa zatrudnienia, jeśli nie na zasadach określonych przez prawodawstwo narodowe wymienionego Państwa, i z ograniczeniem gwarancji przewidzianych w trzeciej części.

Deportacja nie może być stosowana w celu pozbawienia migrujących pracowników lub członków ich rodzin praw wynikających z pozwolenia na pobyt lub na pracę.

W momencie, gdy się przewiduje deportację migrującego pracownika lub członków jego rodziny, należy wziąć pod uwagę względy humanitarne i okres czasu, w którym zainteresowany przebywał w Państwie zatrudnienia.

PIĄTA CZĘŚĆ
DYSPOZYCJE NAKŁADANE W PRZYPADKU NIEKTÓRYCH
SZCZEGÓLNYCH KATEGORII MIGRUJĄCYCH PRACOWNIKÓW
I CZŁONKÓW ICH RODZIN

Artykuł 57

Szczególne kategorie migrujących pracowników, określone w obecnej części Konwencji, i członkowie ich rodzin, którzy są pozbawieni dokumentów lub przebywają w sytuacji nieregularnej, korzystają z praw określonych w trzeciej części i, z ograniczeniem zmian przedstawionych poniżej, tych określonych w czwartej części.

Artykuł 58

Pracownicy przygraniczni, w sposób, w który są określani w literze "a" paragrafu 2, artykułu 2 obecnej Konwencji, korzystają z praw przewidzianych w czwartej części, które są do nich stosowane z racji ich obecności i ich pracy na terytorium Państwa zatrudnienia, biorąc pod uwagę tych, którzy nie mają stałego miejsca pobytu w tym Państwie.

Państwa zatrudnienia przewidują korzystne przyznanie, dla pracowników przygranicznych, praw do wolnego wyboru działalności zarobkowej, po określonym czasie. Koncesja tego prawa nie zmienia ich statusu pracowników przygranicznych.

Artykuł 59

Pracownicy sezonowi, w sposób, w który są określani w literze "b" paragrafu 2, artykułu 2 obecnej Konwencji, korzystają z praw przewidzianych w czwartej części, które są stosowane w ich przypadku z racji ich obecności i ich pracy na terytorium Państwa zatrudnienia i, które są zgodne z ich statusem pracowników sezonowych, biorąc pod uwagę osoby, które przebywają w powyżej wymienionym Państwie tylko przez część roku.

Państwo zatrudnienia stara się, z ograniczeniem do dyspozycji paragrafu 1 obecnego artykułu, przyznać pracownikom sezonowym, którzy zostali zatrudnieni na jego terytorium na okres znaczący, możliwość poświęcenia się innym działalnością zarobkową i przyznać im pierwszeństwo w stosunku do innych pracowników, którzy proszą o przyjęcie di tego Państwa, z ograniczeniami wniesionymi przez umowy dwustronne lub wielostronne stosowane.

Artykuł 60

Pracownicy wędrowni, w sposób, w który są określani w literze "e" paragrafu 2, artykułu 2 obecnej Konwencji, korzystają z praw przewidzianych w czwartej części, które mogą być im przyznane z racji ich obecności i ich pracy na terytorium Państwa zatrudnienia i które są zgodne z ich statutem pracowników wędrujących w takim Państwie.

Artykuł 61

Pracownicy zatrudnieni z racji projektów, w sposób, w który są określani w literze "f" paragrafu 2, artykułu 2 obecnej Konwencji, członkowie ich rodzin korzystają z praw przewidzianych w czwartej części, z wyjątkiem dyspozycji wydanych w literach "b" i "c" paragrafu 1, artykułu 43, literze "d" paragrafu 1, artykułu 43 w zakresie programów kwater socjalnych, literze "b" paragrafu 1, artykułu 45 i artykułów od 52 do 55.

Jeśli pracownik zatrudniony z racji projektu uznaje, że warunki jego umowy o pracę zostały naruszone przez pracodawcę, ma prawo do przedstawienia własnego przypadku przed władzami kompetentnymi Państwa, do którego ten pracodawca przynależy, na warunkach przewidzianych w paragrafie 1 artykułu 18 obecnej Konwencji.

Z ograniczeniem umów dwustronnych lub wielostronnych panujących i do nich zastosowanych, Państwa-Strony zainteresowane starają się zadbać o to, żeby pracownicy zatrudnieni na podstawie projektu byli należycie chronieni przez systemy opieki społecznej ich Państwa pochodzenia lub miejsca stałego zamieszkania podczas ich zatrudnienia w projekcie. Państwa-Strony zainteresowane zavezmą stosowne środki w tym względzie, w celu uniknięcia pozbawienia tych pracowników ich praw lub poddania podwójnym potrąceniom.

Bez szkody dla dyspozycji artykułu 47 obecnej Konwencji i umów dwustronnych lub wielostronnych dotyczących, Państwa-Strony zainteresowane upoważniają przeniesienie zarobków pracowników zatrudnionych na podstawie projektów w Państwie pochodzenia lub stałego zamieszkania.

Artykuł 62

Pracownicy przyjęci z racji specyficznego zatrudnienia, w sposób, w który zostali określani w literze "g" paragrafu 2 artykułu 2 obecnej Konwencji, korzystają ze wszystkich praw figurujących w czwartej części, z wyjątkiem dyspozycji wydanych w literach "b" i "c" paragrafu 1 artykułu 43, literze "d" paragrafu 1 artykułu 43 w zakresie programów lokacyjnych i socjalnych w artykule 52 i literze "d" paragrafu 1 artykułu 54.

Członkowie rodzin pracowników przyjętych z racji specyficznego zatrudnienia korzystają z praw dotyczących członków rodzin migrujących pracowników, opisanych w czwartej części obecnej Konwencji, z wyjątkiem dyspozycji artykułu 53.

Artykuł 63

Pracownicy niezależni, w sposób, w który są określani w literze "h" paragrafu 2 artykułu 2 obecnej Konwencji, korzystają ze wszystkich praw przewidzianych w czwartej części, z wyjątkiem praw stosowanych wyłącznie w stosunku pracowników posiadających umowy o pracę.

Bez szkody dla artykułów 52 i 79 obecnej Konwencji, ustanie działalności ekonomicznej pracowników niezależnych nie ponosi za sobą wycofania autoryzacji, która została im udzielona, ani zezwolenia członkom jego rodziny na pozostanie w Państwie zatrudnienia lub do działalności zarobkowej chyba, że pozwolenie na pobyt zależy bezpośrednio od działalności zarobkowej szczególnej, z powodu, której został przyjęty.

SZÓSTA CZĘŚĆ
PROMOCJA ZDROWYCH, RÓWNYCH, GODNYCH I LEGALNYCH
WARUNKÓW W TYM, CO DOTYCZY MIGRACJI
MIĘDZYNARODOWYCH PRACOWNIKÓW
I CZŁONKÓW ICH RODZIN

Artykuł 64

Bez szkody dla dyspozycji artykułu 79 obecnej Konwencji, Państwa-Strony zainteresowane przystępują w przypadku konieczności do niektórych konsultacji i współpracują w celu promocji warunków zdrowych, równych i godnych, w tym, co dotyczy migracji międzynarodowych pracowników i członków ich rodzin.

W tym celu konieczne jest należyte wzięcie pod uwagę, nie tylko potrzeb i zasobów aktywnej siły roboczej, ale również potrzeb socjalnych, ekonomicznych, kulturalnych i innych pracowników migrujących i członków ich rodzin, oprócz konsekwencji tych migracji na zainteresowanych społeczeństwach.

Artykuł 65

Państwa-Strony utrzymują zainteresowanie kwestiami dotyczącymi migracji międzynarodowej pracowników migrujących i członków ich rodzin. Mają w szczególności zadanie:

Formułowania i organizowania polityk dotyczących tych migracji;

Wymiany informacji, konsultacji i współpracy z kompetentnymi władzami Państw zaangażowanych w tych migracjach;

Dostarczania stosownych informacji, w szczególności pracodawcom, pracownikom i ich organizacjom, o politykach, ustawach i regulaminach dotyczących migracji i zatrudnienia, o umowach dotyczących migracji zawziętych z innymi Państwami i o innych kwestiach dotyczących;

Dostarczania informacji i stosownej pomocy migrującym pracownikom i członkom ich rodzin dotyczących zezwoleń, formalności wymaganych i dopełnień koniecznych dla ich wyjazdu, ich podróży, ich pobytu, ich działalności zarobkowych, ich wyjazd i ich powrót, i dotyczących warunki pracy i życia w Państwie zatrudnienia, jak też ustaw i regulaminów dotyczących kwestii celnych, monetarnych, podatkowych i innych.

Państwa-Strony ułatwiają, w razie potrzeby, działania dostosowanych usług konsularnych i innych usług odpowiadających potrzebom socjalnym, kulturalnym i innym migrujących pracowników i członków ich rodzin.

Artykuł 66

Z ograniczeniem do dyspozycji paragrafu 2 obecnego artykułu, jedyni uprawnieni do rekrutacji pracowników w celu zatrudnienia w innym Państwie są:

Usługi i organy Państwa, w którym te rekrutacje mają miejsce;

Usługi i organy Państwa zatrudnienia na podstawie umowy między Państwami zainteresowanymi;

Każdy organ stworzony w celu umów dwustronnych lub wielostronnych.

Z ograniczeniem do zezwolenia, zgody i kontroli organów oficjalnych Państw-Stron zainteresowanych, zgodnie z prawodawstwem i praktykami tych Państw, biur, potencjalnych pracodawców lub osób, które działają w ich imieniu, migrujący pracownicy mogą być przyjęci do wykonywania tych operacji.

Artykuł 67

Państwa-Strony zaangażowane współpracują, w razie potrzeby, w podjęciu środków mających na celu dobrą organizację powrotu migrujących pracowników i członków ich rodzin do Państwa pochodzenia, za każdym razem, kiedy zdecydują się na powrót lub ich pozwolenie na pobyt lub na pracę utraci ważność lub, kiedy znajdują się oni w Państwie zatrudnienia w sytuacji nieregularnej.

W tym, co dotyczy migrujących pracowników i członków ich rodzin w sytuacji nieregularnej, Państwa-Strony zaangażowane współpracują, w razie potrzeby, według postępowania przyjętego przez te Państwa, w celu promowania warunków ekonomicznych dostosowanych do ich osiedlenia i ułatwiania ich trwałej reintegracji socjalnej i kulturalnej w kraju pochodzenia.

Artykuł 68

Państwa-Strony, włącznie z Państwami przejazdu, współpracują w celu zapobiegania i likwidacji ruchu i zatrudnienia nielegalnego lub potajemnego pracowników migrujących w sytuacji nieregularnej. Środki do przedsięwzięcia przez każde Państwo zaangażowane w zakresie ich kompetencji są, przede wszystkim, następujące:

Stosowne środki przeciwko rozpowszechnianiu informacji wprowadzających w błąd i dotyczących imigracji i emigracji;

Środki mające na celu tropienie i likwidację nielegalnych lub potajemnych ruchów migrujących pracowników lub członków ich rodzin i skuteczne karanie osób i grup lub jednostek, które je organizują, uskuteczniają lub pomagają w organizowaniu lub uskutecznianiu ich;

Środki mające na celu narzucenie skutecznych sankcji na osoby, grupy lub jednostki, które użyły przemocy, groźby lub zmuszenia przeciwko migrującym pracownikom lub członkom ich rodzin znajdujących się w sytuacji nieregularnej.

Państwa zatrudnienia zawezmą wszystkie środki, stosowne i skuteczne, w celu wyeliminowania zatrudnienia na ich terytorium pracowników migrujących w sytuacji nieregularnej, narzucając, w szczególności w należytych przypadkach, sankcje na pracodawców. Te środki nie zagrażają prawom, które posiadają pracownicy w stosunku do ich pracodawców z racji ich zatrudnienia.

Artykuł 69

Kiedy migrujący pracownicy i członkowie ich rodzin w sytuacji nieregularnej znajdują się na ich terytorium, Państwa-Strony zawezmą stosowne środki w celu zapobiegania, żeby taka sytuacja nie trwała zbyt długo.

Za każdym razem, gdy Państwa-Strony zainteresowane przewidują możliwość uregulowania sytuacji tych osób zgodnie z dyspozycjami prawodawstwa narodowego i umów dwustronnych lub wielostronnych stosownych, bierze się na uwagę okoliczności ich wejścia, okres trwania ich pobytu w Państwie zatrudnienia oprócz innych względów dotyczących, w szczególności tych, które dotyczą sytuacji rodzinnej.

Artykuł 70

Państwa-Strony podejmą środki nie mniej korzystne od tych, które są zastosowywane w celu, żeby warunki pracy i życia migrujących pracowników i członków ich rodzin w sytuacji nieregularnej były zgodne z przepisami w sprawach zdrowia, bezpieczeństwa i higieny i zasadach dotyczących godność ludzką.

Artykuł 71

Państwa-Strony ułatwiają, w razie potrzeby, powrót do ojczyzny ciał zmarłych pracowników migrujących lub członków ich rodzin.

W tym, co dotyczy kwestii odszkodowania w przypadku śmierci pracownika migrującego lub członka jego rodziny, Państwa-Strony świadczą pomocy, na ile jest to możliwe, osobom dotyczącym w celu zapewnienia niezwłocznego uregulowania tych kwestii. Regulowanie tych kwestii następuje na podstawie stosowanego prawodawstwa narodowego, w sposób zgodny z dyspozycjami niniejszej Konwencji i wszystkich umów dwustronnych i wielostronnych dotyczących.

SIÓDMA CZĘŚĆ ZASTOSOWANIE KONWENCJI

Artykuł 72

W celu legalizacji i zastosowania obecnej Konwencji zostaje założony Komitet do spraw ochrony praw migrujących pracowników i członków ich rodzin (następnie mianowany "Komitet");

Komitet jest złożony, w momencie wejścia w moc prawną niniejszej Konwencji, z dziesięciu ekspertów i, po wejściu w moc prawną Konwencji w czterdziestym pierwszym Państwie-Stronie, z czternastu ekspertów o wysokim zespoleniu, bezstronnych i których kompetencje są uznane w zakresie tematów poruszonych w Konwencji.

Członkowie Komitetu są wybierani w tajnym głosowaniu przez Państwa-Strony na podstawie listy kandydatów wyznaczonych przez Państwa-Strony, mając na uwadze zasadę równego podziału geograficznego w tym, co dotyczy zarówno Państwo pochodzenia jak i Państwo zatrudnienia, oprócz reprezentacji głównych systemów prawnych. Każde Państwo-Strona może wyznaczyć jednego kandydata między własnymi obywatelami;

Członkowie zostają wybrani i zasiadają z własnego tytułu.

Pierwsze wybory mają miejsce nie później niż po sześciu miesiącach po wejściu w moc prawną niniejszej Konwencji i następne wybory odbywają się, co dwa lata. Co najmniej cztery miesiące przed każdymi wyborami, Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych adresuje list do Państw-Stron w celu zaproszenia ich do zgłoszenia nazwiska ich kandydata przed upływem dwóch miesięcy. Sekretarz Generalny zakłada listę alfabetyczną wszystkich kandydatów, wskazując, przez które Państwo zostali wyznaczeni i ogłasza tą listę Państwom-Stronom najpóźniej miesiąc przed rozpoczęciem każdych wyborów, załączając curriculum vitae zainteresowanych.

Wybory członków Komitetu mają miejsce podczas zebrania Państw-Stron, powołane przez Sekretarza Generalnego przy Siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych. W tym zebraniu, gdzie większość jest ustanowiona przez dwie trzecie Państw-Stron, zostają wybrani członkami Komitetu kandydaci, którzy otrzymali większość głosów i absolutną większość głosów reprezentantów Państw-Stron obecnych i głosujących.

Członkowie Komitetu dostają czteroletni mandat. Mandat pięciu członków wybranych podczas pierwszego głosowania kończy się jednak po dwóch latach; zaraz po zakończeniu pierwszych wyborów nazwiska tych 5 członków zostają losowane przez prezydenta zebrania Państw-Stron;

Wybory czterech członków dodatkowych Komitetu odbywają się zgodnie z dyspozycjami paragrafów 2, 3 i 4 obecnego artykułu, po wejściu Konwencji w moc prawną w czterdziestym pierwszym Państwie-Stronie. Mandat dwóch członków dodatkowych wybranych z tej okazji kończy się po dwóch latach; nazwisko tych członków zostaje losowane przez prezydenta zebrania Państw-Stron;

Członkowie Komitetu mogą być wybrani ponownie, jeśli ich kandydatura zostaje ponownie przedstawiona.

Jeśli jeden z członków Komitetu umiera lub rezygnuje z sprawowania swoich funkcji lub deklaruje, z jakiegokolwiek powodu, niemożliwość sprawowania ich przed utratą ważności jego mandatu, Państwo-Strona, które zgłosiło jego kandydaturę, zgłasza nazwisko innego eksperta wybranego między własnymi obywatelami na pozostały czas mandatu. Mianowanie nowego kandydata zostaje podporządkowane poparciu Komitetu.

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych wnosi do dyspozycji Komitetu personel i środki konieczne do wykonywania w sposób skuteczny jego funkcji.

Członkowie Komitetu otrzymują wynagrodzenie z zasobów Organizacji Narodów Zjednoczonych, według trybu postępowania, który może być ustalony przez Zgromadzenie Ogólne.

Członkowie Komitetu korzystają z ułatwień, przywilejów i immunitetów udzielanych ekspertom w misjach dla Organizacji Narodów Zjednoczonych w sposób, w który zostają one przewidziane w rozdziałach Konwencji dotyczących przywilejów i immunitetów Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 73

Państwa-Strony zobowiązują się do przedstawienia Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, przeegzaminowanego przez Komitet, raportu o środkach prawodawczych, sądowych, administracyjnych i innych, które są powzięte w celu zastosowania niniejszej Konwencji:

Przez upływem pierwszego roku od czasu wejścia w moc prawną Konwencji w każdym Państwie zainteresowanym;

Następnie, co pięć lat i za każdym razem, kiedy zażąda tego Komitet.

Raporty składane z racji obecnego artykułu muszą wskazywać czynniki i trudności, do których zmusza zastosowanie dyspozycji Konwencji i dostarczać informacji o nowych charakterystykach migracji w Państwie zainteresowanym.

Komitet decyduje o każdej nowej dyspozycji dotyczącej zawartość raportów.

Państwa-Strony przekładają raporty do dyspozycji jak najszerszej publiczności we własnym kraju.

Artykuł 74

Komitet egzaminuje raporty prezentowane przez każde Państwo-Strona i przekazuje Państwu-Stronie zainteresowanemu komentarze, które uznaje za stosowne. Państwo-Strona może przedstawić Komitetowi zastrzeżenia do każdego komentarza wniesionego przez Komitet, zgodnie z dyspozycjami obecnego artykułu. Komitet, w momencie egzaminu raportów, może prosić o dodatkowe informacje od każdego Państwa-Strony.

W odpowiednim czasie przed otwarciem każdej sesji zwyczajnej Komitetu, Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych przesyła Dyrektorowi Generalnemu Międzynarodowego Biura Pracy kopię raportów przedstawionych przez Państwa-Strony zainteresowane i informacje użyteczne do analizy tych raportów w celu ułatwienia Biurowi pomocy dla Komitetu poprzez wyspecjalizowane znajomości, które może dostarczać w tym, co dotyczy kwestii podejmowanych w obecnej Konwencji, które wchodzą w zakres kompetencji Międzynarodowej Organizacji Pracy. Komitet bierze pod uwagę we własnych uchwałach każdy komentarz i dokument, który może być dostarczony przez Biuro.

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych może jednocześnie, po zakończeniu konsultacji z Komitetem, przesyłać innym instytucjom wyspecjalizowanym jak też organizacjom poza rządowym odpisy części raportów, które wchodzą w ich zakres kompetencji.

Komitet może zaprosić instytucje wyspecjalizowane i organy Organizacji Narodów Zjednoczonych jak, też organizacje poza rządowe do przedstawienia na piśmie, w celu przeegzaminowania przez Komitet, informacji dotyczących kwestii traktowanych przez obecną Konwencję i które wchodzą w zakres ich działań.

Międzynarodowe Biuro Pracy jest zaproszone przez Komitet do wyznaczenia reprezentantów, którzy uczestniczą w celu doradczym w zebraniach Komitetu.

Komitet może zaprosić reprezentantów innych instytucji wyspecjalizowanych i organów Organizacji Narodów Zjednoczonych jak też organizacji międzyrządowych do uczestniczenia i przesłuchania, kiedy są egzaminowane kwestie, które wchodzą w ich zakres kompetencji.

Komitet przedstawia Zgromadzeniowi Ogólnemu Narodów Zjednoczonych coroczny raport o zastosowaniu niniejszej Konwencji, zawierający własne komentarze i rekomendacje, opierające się w szczególności na egzaminie raportów i wszystkich obserwacji przedstawionych przez Państwa-Strony.

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych przesyła coroczne raporty Komitetu Państwom-Stronom obecnej Konwencji, Radzie ekonomicznej i socjalnej, Komisji praw człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych, Dyrektorowi Generalnemu Międzynarodowego Biura Pracy i innym organizacjom dotyczącym.

Artykuł 75

Komitet przyjmuje własny regulamin wewnętrzny.

Komitet wybiera własne biuro na okres dwóch lat.

Komitet zbiera się regularnie raz do roku.

Zebrania Komitetu odbywają się zazwyczaj w siedzibie Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 76

Każde Państwo-Strona niniejszej Konwencji może, z mocy obecnego artykułu, ogłosić w każdym momencie, że uznaje kompetencję Komitetu do przyjęcia i przeegzaminowania komunikatów, w których jedno z państw-Stron nie przestrzega własnych obowiązków przewidzianych w obecnej Konwencji. Komunikaty przedstawiane na podstawie obecnego artykułu nie mogą być przyjęte ani egzaminowane, jeśli nie są wystawione przez jedno z Państw-Stron, która zgłosiła oświadczenie uznające, w tym, co dotyczy, kompetencję Komitetu. Komitet nie uznaje żadnej komunikacji ze strony Państwa, które nie zgłosiło takiego oświadczenia. Następująca procedura zastosowuje się w stosunku do komunikatów zgłoszonych zgodnie z obecnym artykułem:

Jeśli jedno z Państw-Stron obecnej Konwencji uważa, że inne Państwo-Strona nie przestrzega własnych obowiązków dotyczących obecnej Konwencji, może przywołać, na piśmie, uwagę tego Państwa na tą kwestię. Państwo-Strona może też informować Komitet o tej kwestii. Przed upływem trzech miesięcy od czasu przyjęcia komunikacji, Państwo przeznaczenia nakaże wydanie od Państwa, do którego zaadresowało komunikację, wyjaśnień i jakiegokolwiek innego oświadczenia na piśmie objaśniającego kwestię, które będą musiały zawierać, w sposób możliwy i użyteczny, wskazówki o reguły proceduralne i odwoławcze, które zostały już użyte, w trakcie użycia lub jeszcze dostępne;

Jeśli, w okresie sześciu miesięcy od czasu przyjęcia oryginalnej komunikacji od Państwa przeznaczenia, kwestia nie została uregulowana w sposób zadowalający, Państwa-Strony zainteresowane, jedno i drugie, będą miało prawo do przedstawienia sprawy Komitetowi, adresując zawiadomienie do Komitetu jak, też do drugiego Państwa zainteresowanego;

Komitet nie może być powiadomiony o kwestii, która została mu przedstawiona, jeśli nie po upewnieniu się, że wszystkie odwołania wewnętrzne zostały użyte i wyczerpane, w sposób zgodny z zasadami prawodawstwa międzynarodowego ogólnie uznanego. Tej reguły nie stosuje się w przypadkach, kiedy procedury odwołania przewyższają racjonalny czas na zawiadomienie Komitetu;

Z ograniczeniem dyspozycji zawartych w literze "c" obecnego paragrafu, Komitet używa swoje środki do dyspozycji Państw-Stron zainteresowanych, w celu zapewnienia dojścia do przyjacielskiego rozwiązania kwestii na podstawie respektu dla obowiązków ustalonych przez niniejszą Konwencję;

Komitet odbywa narady przy drzwiach zamkniętych za każdym razem, gdy egzaminuje komunikaty wydane na podstawie obecnego artykułu;

W każdej sprawie, która zostaje mu przedstawiona, zgodnie z literą "b" obecnego paragrafu, Komitet może zażądać od Państw zainteresowanych wskazanych pod literą "b" dostarczenia mu koniecznych informacji;

Państwa-Strony zaangażowane, wskazane pod literą "b" obecnego paragrafu mają prawo do reprezentacji w momencie egzaminowania sprawy przez Komitet i do złożenia własnych obserwacji słownie lub na piśmie, lub w jednej i drugiej formie;

Komitet musi złożyć raport w ciągu dwunastu miesięcy, począwszy od dnia, w którym dostał zawiadomienie wskazane pod literą "b" obecnego paragrafu:

Jeśli rozwiązanie mogło być uznane za zgodne z dyspozycjami wskazanymi w literze "d" obecnego paragrafu, Komitet ogranicza się we własnym raporcie do krótkiego przedstawienia faktów i zastosowanego rozwiązania;

Jeśli rozwiązanie nie mogło być uznane za zgodne z dyspozycjami wskazanymi w literze "d" obecnego paragrafu, Komitet przedstawia w swoim raporcie znaczące fakty dotyczące przedmiotu sporu między Państwami zainteresowanymi. Tekst obserwacji na piśmie i proces słowny obserwacji słownych przedstawionych przez Państwa-Strony zainteresowane zostają włączone do raportu. Komitet podczas rozwiązywania sporu może zwracać się do Państwa zainteresowanych tylko w przypadkach, które uznaje dotyczące sprawy.

W każdej sprawie raport zostaje przesłany Państwom-Stronom zainteresowanym.

Dyspozycje obecnego artykułu wejdą w moc, kiedy dziesięć Państw-Stron obecnej Konwencji wygłosi deklarację przewidzianą w paragrafie 1 obecnego artykułu. Wymieniona deklaracja zostaje zdeponowana przez Państwo-Stronę u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, który przekazuje go innym Państwom-Stronom. Deklaracja może być wycofana w każdym momencie za pośrednictwem zawiadomienia zaadresowanego do Sekretarza Generalnego. To wycofanie nie szkodzi rozpatrzeniu każdej kwestii, która jest przedmiotem komunikatu już przesłanego z racji obecnego artykułu; żaden inny komunikat jednego z Państw-Stron zostanie przyjęty z racji obecnego artykułu po przyjęciu przez Sekretarza Generalnego zawiadomienia o wycofaniu deklaracji chyba, że Państwo-Strona zainteresowane nie wygłosiło nowej deklaracji.

Artykuł 77

Każde Państwo-Strona obecnej Konwencji może, z racji obecnego artykułu, zadeklarować w każdym momencie uznanie kompetencji Komitetu, do otrzymania lub przeanalizowania komunikatów przedstawionych z racji znaczących szczegółów własnego prawodawstwa, kiedy uznają, że ich prawa indywidualne przyznane przez obecną Konwencję zostały pogwałcone przez Państwo-Stronę. Komitet nie przyjmuje żadnego komunikatu dotyczącego Państwa-Strony, która nie wygłosiła takiej deklaracji.

Komitet ogłasza niemożliwy do przyjęcia jakikolwiek komunikat przesłany z racji obecnego artykułu, który jest anonimowy lub uważany za nadużycie prawa w momencie przesłania komunikatu, lub niezgodny z dyspozycjami wydanymi w obecnym artykule.

Komitet nie egzaminuje żadnego komunikatu w sposób zgodny z obecnym artykułem bez upewnienia się, że:

Ta sama kwestia nie była lub jest w trakcie egzaminowania przed inną instancją międzynarodową dochodzeniową lub regulaminową;

Szczegół, który przebiegł wszystkie odwołania wewnętrzne dostępne; tej reguły nie stosuje się, jeśli, według Komitetu, procedury odwoławcze przekraczają racjonalny okres czasu, lub, jeśli jest mało prawdopodobne, że drogi odwołania dowiodą do rzeczywistego rozważania tych szczegółów.

Z ograniczeniem do dyspozycji wydanych w paragrafie 2 obecnego artykułu, Komitet przedstawia każdy komunikat przedstawiony mu z racji obecnego artykułu pod uwagę Państwa-Strony obecnej Konwencji, które złożyło deklarację na podstawie paragrafu 1 i przypuszczalnie pogwałciło jakąkolwiek dyspozycję zawartą w Konwencji. W okresie następujących sześciu miesięcy Państwo przedstawia Komitetowi, na piśmie, objaśnienia lub deklaracje, które wyjaśniają kwestię i wskazując w tym przypadku środki, które mogą być powzięte w celu zaradzenia sytuacji.

Komitet egzaminuje komunikaty otrzymane z racji obecnego artykułu, biorąc pod uwagę wszystkie informacje, które zostają mu przedstawione z racji szczegółów lub przez Państwa-Stronę zainteresowane.

Komitet odbywa swoje posiedzenia przy drzwiach zamkniętych w momencie, gdy egzaminuje komunikaty przewidziane w obecnym artykule.

Komitet zawiadamia szczegółowo o swoich postanowieniach Państwo-Stronę zainteresowane.

Dyspozycje zawarte w obecnym artykule wejdą w moc, kiedy dziesięć Państw-Stron obecnej Konwencji wygłosi deklarację przewidzianą w paragrafie 1 obecnego artykułu. Wymieniona deklaracja zostaje przekazana przez Państwo-Stronę Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, który przesyła każdemu Państwu-Stronie jej kopię. Deklaracja może być w każdym momencie wycofana przez zawiadomienie zaadresowane do Sekretarza Generalnego. Takie wycofanie nie szkodzi egzaminowaniu wszystkich kwestii, które są przedmiotem komunikacji już przesłanej i dotyczącej obecnego artykułu; żaden inny komunikat przedstawiony z racji jakiegokolwiek szczegółu będzie przyjęty do momentu, kiedy Sekretarz Generalny otrzyma zawiadomienie o wycofaniu deklaracji chyba, że Państwo-Strona zainteresowana nie wygłosi nowej deklaracji.

Artykuł 78

Dyspozycje wydane w artykule 76 obecnej Konwencji są stosowane bez szkody dla żadnej procedury regulaminowej dotyczącej sporów lub zażaleń w zakresie obecnej Konwencji, przewidzianych przez środki konstytucyjne lub konwencje Organizacji Narodów Zjednoczonych i instytucji wyspecjalizowanych i nie uniemożliwiają Państwom-Stronom odwołania do jakiegokolwiek innej procedury regulującej spory w sposób zgodny z umowami międzynarodowymi, które je wiążą.

ÓSMA CZĘŚĆ DYSPOZYCJE GENERALNE

Artykuł 79

Żadna dyspozycja obecnej Konwencji narusza prawa Państwa-Strony do ustalenia zasad regulujących przyjęcie migrujących pracowników i członków ich rodzin. W tym, co dotyczy innych kwestii odnośnych statusu legalnego i traktowania migrujących pracowników i członków ich rodzin, Państwa-Strony są zobowiązane do ograniczeń narzuconych przez obecną Konwencję.

Artykuł 80

Żadna dyspozycja wydana w obecnej Konwencji może być interpretowana jako szkodząca dyspozycjom wydanym w Statucie Narodów Zjednoczonych i w aktach konstytucyjnych instytucji wyspecjalizowanych, które określają obowiązki różnych organów Organizacji Narodów Zjednoczonych i instytucji wyspecjalizowanych w tym, co dotyczy kwestii, które obejmuje obecna Konwencja.

Artykuł 81

Żadna dyspozycja wydana w obecnej Konwencji szkodzi prawom i wolnością korzystnym udzielonym migrującym pracownikom i członkom ich rodzin z racji:

Prawa lub praktyki Państwa-Strony; lub

Każdej umowy dwustronnej lub wielostronnej, która wiąże Państwo-Stronę zainteresowane.

Żadna dyspozycja obecnej Konwencji może być interpretowana jako taka, z której wynika, dla Państwa, grupy lub jednej osoby, jakiegokolwiek prawo do poświęcenia się jakiegokolwiek działalności lub do wykonania jakiegokolwiek czynu, który zagraża tym prawom lub wolnością udzielonym przez obecną Konwencję.

Artykuł 82

Nie można zrezygnować z praw migrujących pracowników i członków ich rodzin przewidzianych w obecnej Konwencji. Nie jest dozwolone wywieranie jakiegokolwiek nacisku na migrujących pracowników lub członkach ich rodzin w celu zrezygnowania z jakiegokolwiek prawa lub wstrzymania się z dostępu. Nie jest możliwe uchybienie w umowach prawom przyznanym w obecnej Konwencji. Państwa-Strony podejmują stosowne środki w celu zapewnienia respektu dla tych zasad.

Artykuł 83

Każde Państwo-Strona obecnej Konwencji zobowiązuje się:

Do zapewnienia każdej osobie, której prawa i wolności przyznane przez obecną Konwencję zostały pogwałcone, skutecznego odwołania się nawet, gdy pogwałcenie zostało popełnione przez osoby, które działają z racji pełnienia funkcji oficjalnych;

Do zapewnienia każdej osobie, która odwołuje się, otrzymania egzaminu, odwołania i decyzji poprzez władze sądowe, administracyjne lub prawodawcze lub poprzez inną władzę kompetentną przewidzianą przez system sądowy Państwa, jak również możliwość odwołań prawodawczych;

Do zapewnienia ciągłości, przez władze kompetentne, dla każdego odwołania, które zostało uznane jako usprawiedliwione.

Artykuł 84

Każde Państwo-Strona zobowiązuje się do powzięcia wszystkich środków prawodawczych i innych koniecznych do zastosowania dyspozycji obecnej Konwencji.

DZIEWIĄTA CZĘŚĆ DYSPOZYCJE KOŃCOWE

Artykuł 85

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych jest wyznaczony jako depozytariusz obecnej Konwencji.

Artykuł 86

Obecna Konwencja jest dostępna do podpisu wszystkim Państwom. Konwencja jest poddana do ratyfikacji.

Obecna Konwencja będzie przystępna dla wszystkich Państw.

Środki do ratyfikacji lub przyłączenia będą zdeponowane przy Sekretarzu Generalnym Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 87

Obecna Konwencja wejdzie w moc pierwszego dnia miesiąca następującego po okresie trzech miesięcy od czasu licencji dwudziestego instrumentu ratyfikacji lub przystąpienia.

Dla każdego Państwa, które ratyfikuje obecną Konwencję po jej wejściu w moc prawną lub do niej przystąpi, wejdzie ona w moc pierwszego dnia miesiąca następującego po okresie trzech miesięcy po licencji przez to Państwo własnego instrumentu ratyfikacji lub przystąpienia.

Artykuł 88

Państwo, które ratyfikuje obecną Konwencję lub przystępuje do niej nie może wyłączyć zastosowania jakiegokolwiek jej części bez szkody dla artykułu, wyłączyć jakiegokolwiek kategorii migrujących pracowników z jej zastosowania.

Artykuł 89

Każde Państwo-Strona może znieść obecną Konwencję, po upływie, co najmniej pięciu lat od czasu jej wejścia w moc prawną w stosunku do innego Państwa, za pomocą pisemnego zawiadomienia zaadresowanego do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Zniesienie będzie miało efekt pierwszego dnia miesiąca następującego po zakończeniu okresu dwunastu miesięcy od daty otrzymania zawiadomienia ze strony Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Takie zniesienie nie uwalnia Państwa-Strony z jego obowiązków, które są związane z racji obecnej Konwencji w tym, co dotyczy każdego aktu lub pominięcia sprawionego przed datą, w której zniesienie wejdzie w moc; nie spowoduje to przeszkód w egzaminowaniu każdej kwestii, w którą Komitet został już zaangażowany w dniu, w którym zniesienie weszło w moc prawną.

Po dniu, w którym zniesienie jednego Państwa-Strony wchodzi w moc, Komitet nie bierze pod egzamin żadnej nowej kwestii dotyczącej tego Państwa.

Artykuł 90

Po zakończeniu pięciu lat licząc od dnia wejścia w moc obecnej Konwencji, każde z Państw będzie mogło sformułować w każdej chwili prośbę o rewizję obecnej Konwencji poprzez pisemne zawiadomienie zaadresowane do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych. Sekretarz Generalny zakomunikuje wszystkie propozycje wniesione przez państwa-Strony obecnej Konwencji, prosząc ich o powiadomienie czy są zgodni z powołaniem zgromadzenia Państw-Stron w celu studiowania i głosowania ich.

W przypadku, gdy, w okresie czterech miesięcy od czasu przesłania tej komunikacji, przynajmniej jedna trzecia Państw ogłosi się zgodna z powołaniem zgromadzenia, Sekretarz Generalny powoła konferencję pod patronatem Organizacji Narodów Zjednoczonych. Każda propozycja przyjęta przez większość Państw-Stron obecnych głosujących będzie przedstawiona Zgromadzeniu Ogólnemu do uchwalenia.

Propozycje wejdą w moc, kiedy zostaną uchwalone przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych i zaakceptowane, przez co najmniej dwie trzecie Państw-Stron, w sposób zgodny z ich regułami konstytucyjnymi.

Kiedy propozycje wejdą w moc, będą obowiązkowe dla Państw-Stron, które je zaakceptują. Państwa-Strony zostaną zobowiązane do przestrzegania dyspozycji wydanych w obecnej Konwencji i do każdej propozycji, którą zaakceptowali?

Artykuł 91

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych otrzyma i prześle wszystkim Państwom-Stronom tekst ograniczeń, które zostały przedstawione przez Państwa-Strony w momencie podpisu, ratyfikacji lub przystąpienia.

Żadne ograniczenie zgodne z przedmiotem i celem obecnej Konwencji będzie autoryzowane.

Ograniczenia mogą być wycofane w każdej chwili za pomocą zawiadomienia zaadresowanego do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, który poinformuje wszystkie Państwa. Zawiadomienia wejdzie w moc w dniu otrzymania.

Artykuł 92

Każdy spór między Państwami-Stronami dotyczący interpretacji lub zastosowania obecnej Konwencji i który nie jest regulowany za pomocą negocjacji będzie przedstawiona arbitrażowi, na życzenie jednej ze stron. Jeśli w okresie następujących sześciu miesięcy od dnia zażądania arbitrażu, strony nie dojdą do zgody na jego organizację, którakolwiek ze stron będzie mogła poddać spór do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, składając żądanie w sposób zgodny ze statutem Trybunału.

Każde Państwo-Strona będzie mogło, od czasu, w którym podpisało obecną Konwencję, ratyfikowało lub przystąpiło, zadeklarować, że nie zobowiązuje się do dyspozycji wydanych w paragrafie 1 obecnego artykułu. inne Państwa-Strony nie będą zobowiązane do wymienionych dyspozycji w stosunku do Państwa-Strony, które sformułowało taką deklarację.

Każde Państwo-Strona sformułuje deklarację w sposób zgodny z dyspozycjami wydanymi w paragrafie 2 obecnego artykułu i będzie mogło w każdej chwili wycofać tą deklarację za pośrednictwem zawiadomienia zaadresowanego do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 93

Niniejsza Konwencja, której teksty w języku angielskim, arabskim, chińskim, hiszpańskim, francuskim i rosyjskim są równoważne, będzie zdeponowana przy Sekretarzu Generalnym Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych przekaże kopię, zgodną z oryginałem i zalegalizowaną, Konwencji wszystkim Państwom.

ŚWIADCZĄC

nizej podpisani plenipotenziariusze, godnie upoważnieni przez ich rządy, podpisali obecną Konwencję.

Pełne tłumaczenie wersji polskiej z francuskiego porównanej z wydaniem angielskim zostało wykonane przez

Anna Adamczyk - Casa Diritti Sociali-FOCUS

Szczególne podziękowania w pomocy przy opracowaniu tłumaczenia i jego edycji dla:

Manfred Bergmann,

Myriam De Feyter – 18 December Network